

Deltaet i Nordre Øyeren er et landskap i stadig forandring

Myrsnipe er en av fuglene som raster under trekket i Nordre Øyeren

NATURRESERVAT

Naturreservatene byr på opplevelser for både store og små

Beveren har funnet seg godt til rette i reservatene

NORDRE ØYEREN OG SØRUMSNESET NATURRESERVATER

Nordre Øyeren er et av Norges største og mest artsrike naturreservat og ligger i umiddelbar nærhet til en fjerdedel av Norges befolkning. Nordre Øyeren naturreservat (62,6 km²) og Sørumsneset naturreservat (1,1 km²) ble fredet henholdsvis i 1975 og 1992. Reservatene ligger i Enebakk, Fet, Rælingen og Skedsmo kommuner i Akershus fylke. Formålet med fredningen av Norges største innlandsdelta er å bevare et viktig og særpreget våtmarksområde med et variert og rikt plante- og dyresamfunn.

ET SJELDENT LANDSKAP I FORANDRING

Øyerendeltaet er et dynamisk system hvor erosjon og sedimentasjonsforhold stadig skifter. Det består egentlig av to deltaer med utløpene av Leira og Nitelva i nord, og Glomma litt lenger sør. Elvene slinger seg gjennom de gamle løsmasseavsetningene på Romerike. I perioder med flom eller mye nedbør, plukker elvene opp partikler av ulik størrelse som transporteres med elvevannet. Når elvene munner ut i Øyeren blir strømmen svakere, og materialet synker til bunns. Årlig transporterer elvene ut minimum 300.000 tonn slam i Øyeren. Det resulterer i et dellandskap som er i stadig forandring og vekst. I løpet av det siste århundret er størrelsen på deltaet mer enn fordoblet og det "levende" deltaet skaper en utrolig variasjon i naturtyper og livsmiljøer. Intakte elvedeltaer er i dag veldig sjeldne. Deltaer har alltid vært gode steder for å etablere bosettinger og industri, og derfor er de fleste i dag mer eller mindre utbygd.

MANGFOLDIG NATUR

Våtmarkssystemer som Nordre Øyeren er svært varierte og rike naturområder. Store vannstandsvariasjoner, frodig vegetasjon og næringsrike jordmasser legger forholdene til rette for et stort mangfold av naturtyper med et fantastisk plante- og dyreliv.

FISK

Ingen steder i landet finnes det flere arter av ferskvannsfisk enn i Nordre Øyeren. Sannsynligvis finnes det 25 fiskearter. Det store antallet fiskearter har sammenheng med stor variasjon i leveområder, samt med innvandring fra Østersjøen. Da isen smeltet etter siste istid, vandret flere fiskearter som er knyttet til varme farvann inn fra Østersjøområdet og kom så langt som til Øyeren før naturlige barrierer stoppet dem. Mange fiskearter har derfor sin nordgrense i områdene rundt Øyeren. I Norge har gjørs og asp sin hovedutbredelse i Øyeren-området.

Krikkanda er en trekktugl som er svært tallrik på våren

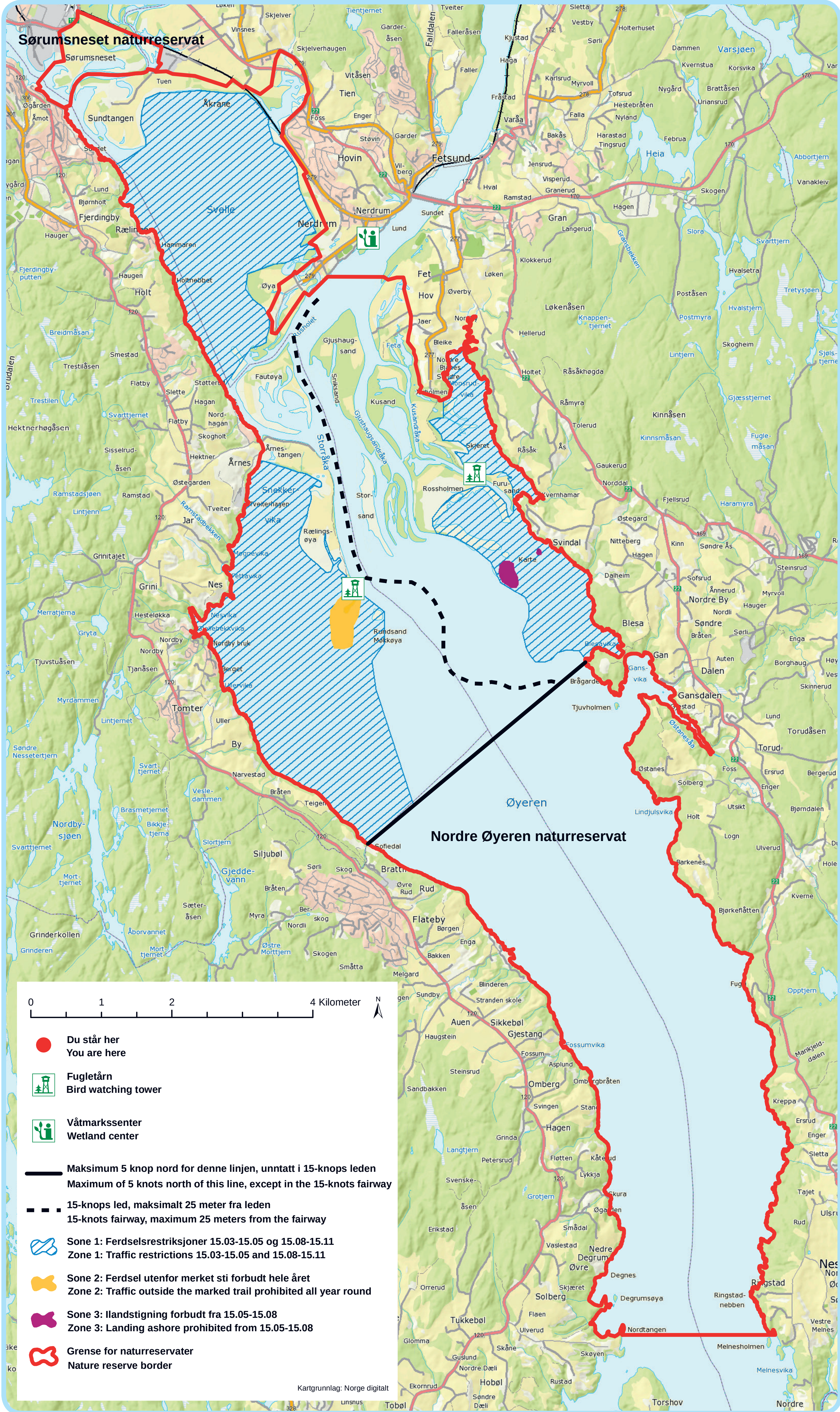
Sangsvaner er en av de vanlige trekktuglene og overvintrer i Øyeren hvis ikke isen legger seg

PLANTER

I naturreservatene er det registrert mer enn 50 arter av ekte vannplanter, det vil si planter som lever neddykket mer enn halve vekstsesongen. Dette artsmangfoldet plasserer Øyeren helt i toppen blant nordiske innsjøer. Også våtmarkene er svært artsrike, slik at det til sammen innenfor Nordre Øyeren naturreservat er registrert nesten 350 karplanter. Vegetasjonen i Nordre Øyeren er dynamisk, hvor nye arter kommer til og andre forsvinner.

Den lille pusleplanten firing er sjelden i Norge, men vanlig i flommarksområdene i reservatene

NORDRE ØYEREN AND SØRUMSNESET NATURE RESERVES

Nordre Øyeren nature reserve is one of Norway's largest and most species diverse nature reserves, while also located close to a quarter of Norway's human population. Nordre Øyeren and Sørumsneset nature reserves were protected in 1975 and 1992, respectively, and cover a combined area of almost 64 km². You are free to explore these areas if you show respect for this magnificent nature and exercise caution. Please do not interfere or cause damage to the surroundings. There are a few simple rules when travelling in these areas. You may generally fish, camp or light a camp fire (NB: no camp fires between 15. April and 15. September), as long as these activities do not conflict with other restrictions. The most important rules are listed below:

- The vegetation and all animals are protected from all forms of damage.
- Take all your litter with you.
- Dogs shall be kept leashed all year around.
- Motorized vehicles on land are not allowed.
- Motorized models of airplanes or boats are not allowed.
- There are restrictions zones for travelling with different regulations at different times of the year (see map).

NORDRE ØYEREN VÅTMARKSSENTER

Foto: Liv Dervo

Ved Fetsund Lenser ligger Nordre Øyeren våtmarkssenter. Dette er et opplevelsessenter med spennende utstillinger om våtmark og mange aktiviteter spesielt tilrettelagt for barn og barnefamilier. Senteret har butikk og kafé, og det er omgitt av et familievennlig turområde med gode muligheter for rekreasjon, piknik og aktiviteter. Fetsund Lenser er et tømmersorteringsanlegg fra 1861. Området ble fredet som kulturminne i 1989, og samtidig ble fløtningsmuseet opprettet. I dag er dette det eneste komplette lenseanlegget i Norge.

OPPLEV NATUREN I NORDRE ØYEREN

Øyeren gir rike muligheter for flotte naturopplevelser, enten du bruker båt eller ferdes til fots. Fine utgangspunkt for fotturer er Arnestangen i Rælingen, Søndre Bjanen og Tuentangen i Fet. Vil du studere fuglelivet, kan du benytte fugletårnene på Jørholmen og Arnestangen. Det er gode muligheter for fiske i Øyeren, etter egne fiskeregler. Sportsfiske er tillatt også i reservatene. Uansett hvilket formål turen din har, så ta hensyn til den sårbare naturen gjennom hensynsfull ferdsel.

Foto: Ø. Søbye/norsknatur.wordpress.com

RAMSAROMRÅDE

Nordre Øyeren naturreservat ble i 1985 innskrevet på Ramsar-konvensjonens liste over internasjonalt viktige områder for våtmarksfugl. Nordre Øyeren er ett av få områder i Norge som har slik status. Konvensjonen har fått en betydelig utvidet målsetning og omfatter i dag ivaretagelse av våtmarker både som leveområde for flora og fauna, og som en viktig naturressurs for mange mennesker.

§ FERDSSELSFORSKRIFT

For å ivareta fuglenes krav til ro på trekktassene er det innført ferdselsbegrensninger i deler av Nordre Øyeren naturreservat. De enkelte sonene er avmerket på oversiktskartet.

SONE 1
Ferdselforbud på land og på sjø i perioden fra 15. mars til 15.mai og fra 15. august til 15. november for områdene Svellet, Snekkervika og Monsrudvika med området sør for Rossholmen. Ferdsel i merket båtled og mellom eksisterende fortøyningsplass til merket båtled er imidlertid tillatt. Ferdsel tillates inntil 25 meter fra merket led.

SONE 2
På søndre del av Arnestangen syd for fugletårnet, er all ferdsel forbudt hele året med unntak av ferdsel på sti merket av forvaltningsmyndigheten.

SONE 3
På øyene Karte og Rossholmsand er ilandstigning forbudt i tiden fra og med 15. mai til og med 15. august.

§ VERNEBESTEMMELSER

Du er velkommen til å besøke naturreservatene. Vernebestemmelsene gir retningslinjer, og setter begrensninger, for vår aktivitet i naturreservatet. De viktigste reglene du som besøkende må forholde deg til er:

- Vegetasjon og dyre- og fuglelivet er fredet mot all skade og ødeleggelse.
- Ikke sett spor etter deg og ta hånd om ditt eget søppel.
- Det er båndtvang for hunder hele året.
- Motorisert ferdsel til lands og på slaget vann er forbudt.
- Bruk av vannscooter, vannjetdrevne fartøyer, motoriserte modellfly og modellbåter er forbudt.
- Nord for grenselinjen Sofiedal – Blesavika er høyeste tillatt hastighet for motordrevne fartøyer til vanns 5 knop.
- Inntil 25 meter fra merket led, fra grenselinjen nord på Gjushaugsand til grenselinjen Sofiedal – Blesavika, er høyeste tillatte hastighet 15 knop.

Vernebestemmelsene er ikke til hinder for fiske, telting og bålbrekking, så lenge det ikke kommer i konflikt med de andre bestemmelsene (husk generelt bålforbud i tiden mellom 15. april og 15. september).

For Sørumsneset naturreservat gjelder følgende tilleggssbestemmelser:

- Camping, teltslagning og bruk av kamouflasjeinnretninger for fotografering er forbudt.

Verneforskriftene for reservatene inneholder enkelte unntak blant annet for landbruk. Fullstendige fredningsbestemmelser kan leses på www.lovdato.no

